

Hyvinvointi työntekijän voimanlähteenä

Mistä virtaa työelämään? – Masters' Conference
8.5.2015, TAMK

Anna Koski

Työhyvinvoinnin tutkimus- ja kehittämisryhmä
Tutkimus- ja koulutuskeskus Synergos
Johtamiskorkeakoulu, Tampereen yliopisto

Työelämän uhat hyvinvoinnille

- **Tuki- ja liikuntaelinsairaudet** ovat yleisin työperäinen vaiva.
- **Työperäinen stressi** on Euroopan tasolla toiseksi yleisin työterveysongelma. Noin 50-60 % menetetyistä työpäivistä johtuu työperäisestä stressistä. (Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto.)
- **Mielenterveyden häiriöt** syynä 73 %:ssa kaikista 18-34 -vuotiaiden alkaneista työkyvyttömyyseläkkeistä vuonna 2012 (Ahola ym. 2014).

Koettu terveys ja työkyky

- Työssä käyvien arvio omasta työkyvystä keskimäärin 8,3 (asteikko 1-10)
- 81 % arvioi ruumiillisen työkykynsä erittäin/ melko hyväksi
- 84% arvioi henkisen työkykynsä hyväksi

TTL, 2012

Työn vaatimukset ja voimavarat

Työn määrällinen
kuormittavuus

Epäoikeuden-
mukaisuus

Arvostus

Työyhteisö

Epävarmuus
jatkumisesta

Suuri vastuu

Palkitseminen

Esimiehen
tuki ja palaute

Rooliristiriidat,
epäselvä organisaatio

Liika
henkinen
haastavuus

Palaute Työn
turvallisuus /
ennakoitavuus
Asiakas- ja
yhteistyösuhteet

Työn ja muun
elämän ristiriidat Tunteita kuormittava
vuorovaikutus
asiakkaiden kanssa

Vaikuttamisen
mahdollisuus

Työn mielekkyys ja
merkityksellisyys

Mahdollisuus
kehittyä

Huono henki Työn fyysinen
kuormittavuus

Oikeudenmukainen
kohtelu

Huumori

Manka 1999, 2006,
2011

Anna Koski, Työhyvinvoinnin tutkimus- ja kehittämisryhmä

Henkilökohtainen työhyvinvointi

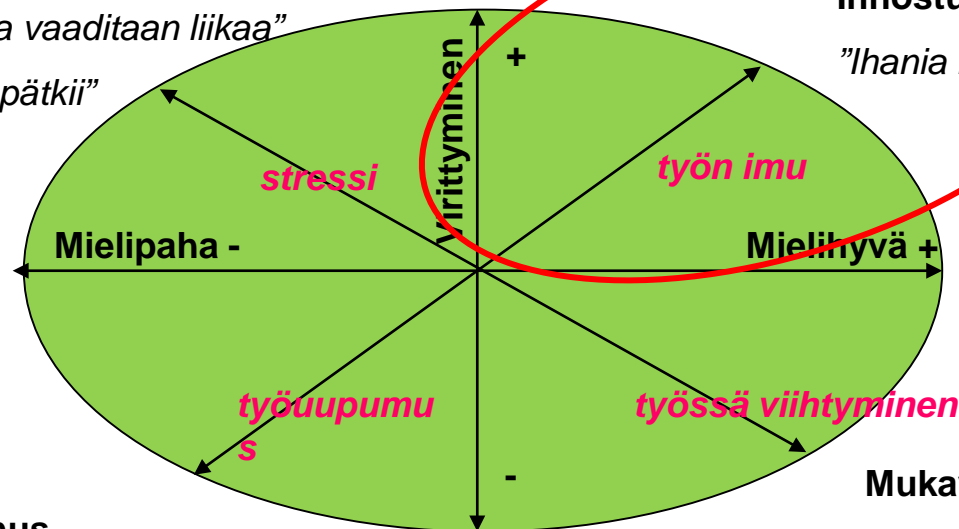
Ahdistus

"Minulta vaaditaan liikaa"

"Yöuni päätii"

Innostus

"Ihania haasteita"

Masennus

"Minusta ei ole mihinkään"

"En jaksa lähteä työhön."

Mukavuus

"Ihan kivaa!"

"Olisiko jo aika saada uutta?"

Warr 1990, Hakanen 2004, Manka 2007

Työn imu

- **Tarmokkuus**, joka ilmenee energisyytenä, sinnikkyytenä ja työhön panostamisen haluna. Sen vastakohtana pidetään väsymystä.
- **Omistautuminen**, joka on työn merkitykselliseksi kokemista, innostusta ja ammattitilpeyden tunnetta. Sen vastakohtana pidetään kyynisyyttä.
- **Uppoutuminen**, joka on voimakasta keskittymistä ja työhön paneutumista. Sitä on kutsuttu myös flow-tilaksi.

Schaufeli, W., Salanova, M., Gontzalez-Roma, V. & Bakker A. B. 2002.

Työn imun seuraukset

- Työhön sitoutuminen (pitkät työurat)
- Aloitteellisuus ja muu vapaaehtoinen suoriutuminen työssä
- Työssä suoriutuminen ja työn tuloksellisuus
- Oppimismotivaatio ja jatkokouluttautuminen
- Tyytyväisyys elämään ja muun elämän hyvinvointi
- Terveys

Hakanen 2009

Mikä tukee työn imuun pääsemistä

- Ns. työn voimavarat (työolot ja itse työ)
- ”Tarttuminen” ihmisten välillä
- Yksilölliset voimavarat
- Palautuminen työpäivän rasituksista
- Kodin voimavarat

Hakanen 2009

Psykologinen pääoma

- Yksilön myönteinen, kehitettävissä ja mitattavissa oleva henkinen voimavara.
- on yhteydessä parempaan suoriutumiseen työssä, työtyytyväisyyteen ja sitoutumiseen
- vaikuttaa siihenkin, miten työyhteisön tukea pystytään hyödyntämään työssä
- on opittavissa

Luthans, Norman, Avolio & Avey 2008.

Psykologinen pääoman ulottuvuudet

- **Itseluottamus**, joka ilmenee ponnisteluna haastavien tavoitteiden eteen
- **Optimismi**, jolla tarkoitetaan uskoa onnistumisen mahdollisuuksiin tulevaisuudessa ja kykyyn itse vaikuttaa siihen
- **Toiveikkaus**, joka ilmenee kykynä pyrkiä tavoitteisiin tarvittaessa erilaisia reittejä kokeilemalla
- **Sitkeys / sinnikkyys**, jolla tarkoitetaan kykyä jatkaa tavoitteisiin pyrkimistä vastoinkäymisistä huolimatta ja palautua takaiskuista.

Luthans ym. 2006

Korkea psykologinen pääoma

Enemmän

- energiaa
- luovuutta,
- terveyttä,
- hyviä ihmissuhteita
- tuottavuutta ja suorituskykyä.

Vähemmän

- kyynisyyttä
- stressiä
- ahdistusta

Luthans 2007

Jokainen voi vaikuttaa omaan jaksamiseensa

- Terveellinen ravitseminen ja ruokailutottumukset
- Liikunta
  - > Työasento, -ergonomia ja töissä liikkuminen
  - > Vapaa-ajan liikuntatottumukset
- Palautuminen
  - > Työn tauotus
  - > Rentoutuminen ja uni
  - > Työn ja muun elämän tasapaino
- Henkisistä voimavaroista huolehtiminen
- Sosiaalisesta elämästä huolehtiminen

Kuormittuminen työssä voi ylläpitää epäterveellisiä elämäntapoja

- Stressaantunut ja ylikuormittunut työntekijä ei välttämättä kykene ylläpitämään terveellisiä elämäntapoja
- Seurauksena esim. lohtusyöminen, tupakointi, fyysinen passivoituminen

-> Tukitoimet tulisi kohdistaa niihin muokattavissa oleviin tekijöihin, jotka vaikuttavat työntekijän terveyskäyttäytymiseen

Miranda ym. 2015

Palautuminen

- Prosessi, jossa yksilön tila palautuu esim. työpäivän aikana koettua kuormitusta ja stressiä edeltäneelle tasolle, ja voimavarat täydentyvät
- Pitää yllä hyvinvointia. Korjaa kuormituksen, stressin aiheuttamat kielteiset vaikutukset yksilöön ja hänen elimistöönsä
- Edistäviä tekijöitä tauot töissä, lomat, aktiivinen vapaa-aika, liikunta, urheilu, sosiaaliset toiminnot, uusia voimavaroja tuottavat toiminnot
- Estäviä tekijöitä töihin liittyvät toiminnot (töiden valmistelu, sähköposti ym.), voimavaroja kuluttavat toiminnot

Uni on palautumisprosessille välttämätön

- Kunnollinen, riittävän pitkäkestoinen ja yhtäjaksoinen nukkuminen on palautumisen kannalta tärkeää.
- sekä määrä että laatu ovat merkittäviä. Unen tarve on yksilöllinen, n. 7-9 tuntia
- Unettomuuden seurauksena mm. työ- ja toimintakyvyn heikkeneminen, mielialan lasku, sairastumisriskit
- Pitkäkestoisen unettomuuden hoidossa lääkkeetön hoito (ohjattu ryhmäterapia) lääkehoitoa tuloksellisempaa (Järnefelt 2015).

Työn ja muun elämän yhteensovittaminen

Elämässä pitää olla muutakin kuin työtä!

Priorisointi vapaa-ajalla:

psykkiset
fyysiset
sosiaaliset

} voimavarat

← Nämä ovat jäljellä kun työ päättyy!

Vaali omaa vointiasi ja suhteita läheisiin,
kunnioita vapaa-aikaa

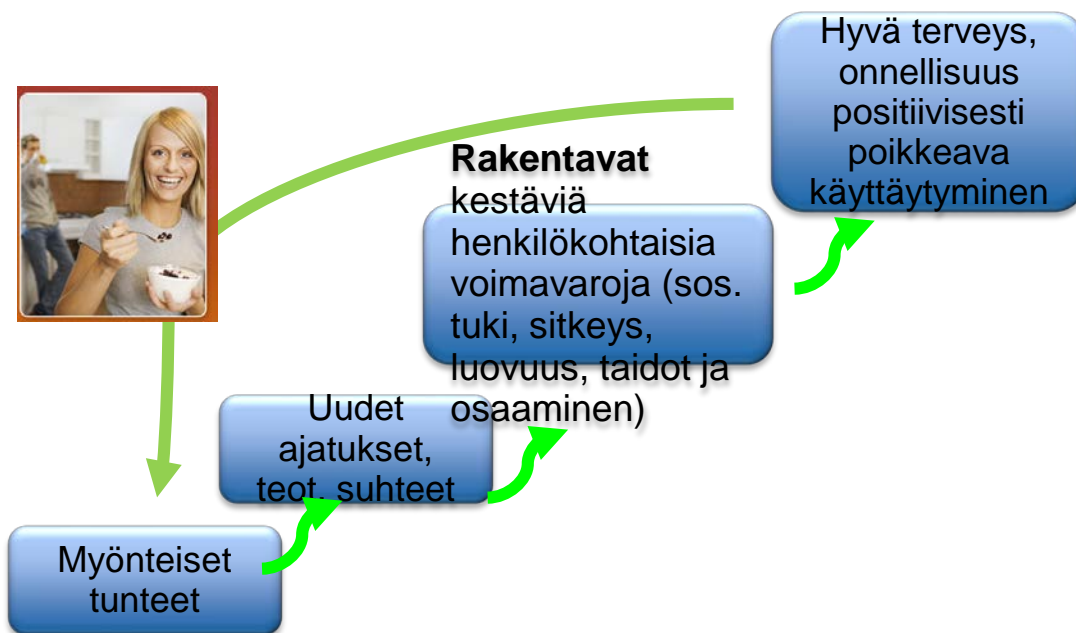
Ei ole yhdentekevää, millaiset ajatukset luotsaavat elämää

- Millaisiin asioihin huomiosi muissa ihmisissä, työpaikan ja muun elämän haasteissa yleensä kiinnittyy?
- Aina voi tarkistaa omien ajatusten ja tunteiden mittasuhteita ja valita, miten niihin suhtautuu.

Olemme vapaita
valitsemaan itse oman
suhtautumisemme

Myönteisten tunteiden merkitys

Cohn & Fredrickson, 2009

Hyvän elämän ainekset

- Positiivisuus – minulla on myönteinen asenne elämään
- Innostus – koen säännöllisesti innostusta, kun jokin asia vie minua mukanaan
- Ihmissuhteet – minulla on merkittäviä ihmissuhteita
- Merkitys – elämälläni on jokin suurempi merkitys
- Saavutukset - saan aikaan tärkeänä pitämiäni asioita

Seligman, 2008 Aito onnellisuus

**Kiitos
mielenkiinnostanne.
Työniloa kevääseen!**

